

Tiedotusosasto

LEHDISTÖTIEDOTE nro 116/03

17.12.2003

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio asiassa T-219/99

British Airways plc v. Euroopan yhteisöjen komissio

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvistaa British Airwaysille määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä määrättyt seuraamukset

Tulospalkkiojärjestelmällä, jota British Airways käytti laskiessaan matkatoimistojen provisioita, käytetään väärin British Airwaysilla olevaa määräävää markkina-asemaa Britannian lentomatkoihin liittyvillä matkatoimistomarkkinoilla

Yhdistyneen kuningaskunnan suurin lentoyhtiö British Airways on tehnyt lentolippujen myyntiä koskevia sopimuksia International Air Transport Associationin (IATA) hyväksymien, Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneiden matkatoimistojen kanssa. Matkatoimistot saavat näiden sopimusten perusteella perusprovision myymistään BA:n lipuista ja saavat taloudellisia lisäkannustimia, muun muassa tulospalkkion, joka lasketaan suhteessa BA:n lippujen myynnin lisääntymiseen edellisestä vuodesta.

Kilpaileva lentoyhtiö Virgin Atlantic Airways kanteli 9.7.1993 komissioon näistä sopimuksista.

Komission aloitettua asiassa tutkintamenettelyn BA otti käyttöön uuden tulospalkkiojärjestelmän, jota sovellettiin vuodesta 1998 lähtien. Uuden kiinteän 7 prosentin provision lisäksi jokaisella matkatoimistolla oli mahdollisuus ansaita enintään 3 prosentin lisäprovisio kansainvälisistä lentolipuista ja enintään 1 prosentin lisäprovisio kotimaan lentolipuista. Jokaisesta prosenttiyksiköstä, jolla tulosparannus ylitti edellisen kuukauden lipunmyyntiin perustuvan 95 prosentin vertailukohdan, matkatoimisto sai perusprovision lisäksi 0,1 prosentin suuruisen lisäprovision, jota sovellettiin toteutuneiden lisämyyntitulojen lisäksi tietyn viitekauden aikana myytyjen BA:n lippujen kokonaismäärään.

Virgin teki 9.1.1998 komissioon lisäkantelun tästä uudesta taloudellisesta kannustinjärjestelmästä.

Komissio on 14.7.1999 tekemässään päätöksessä katsonut, että BA käyttää käyttöönottamillaan sopimuksilla ja kannustinjärjestelmillä väärin määräävää markkina-asemaansa Yhdistyneen kuningaskunnan lentomatkoihin liittyvien matkatoimistopalvelujen markkinoilla ja on määrännyt sille 6,8 miljoonan euron suuruisen sakon. Komission mukaan tulospalkkiojärjestelmä vaikuttaa siten, että matkatoimistoja kannustetaan pitämään BA-lippujen myyntinsä ennallaan tai lisäämään sitä ja että tämä tapahtuu kilpailevien lentoyhtiöiden lipunmyynnin kustannuksella.

BA on nostanut tästä päätöksestä kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkää BA:n kanteen

BA oli ensinnäkin väittänyt, ettei komissio ollut toimivaltainen tekemään 14.7.1999 tehtyä päätöstä siitä syystä, että sen jäsenet olivat 16.3.1999 yhdessä jättäneet tehtävänsä ja että uudet komission jäsenet oli nimitetty vasta 15.9.1999. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että eronneet jäsenet ovat jatkaneet tehtävässään tämän ajan ja että heidän valtuutensa säilyivät täysimääräisinä heidän seuraajiensa nimittämiseen asti.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vastaa BA:n väitteeseen, jonka mukaan sitä oli syrjitty, koska se oli ainoa lentoyhtiö, johon oli kohdistettu toimenpiteitä, vaikka muut lentoliikennöitsijät olivat soveltaneet samoja taloudellisia kannustinjärjestelmiä, toteamalla, että se, että komissio ei ole todennut kilpailusääntöjen rikkomista toisen, samankaltaisessa tilanteessa olevan taloudellisen toimijan osalta, ei missään tapauksessa ole peruste hylätä BA:n syyksi luettua rikkomista. Kun komissio on tilanteessa, jossa useat seikat antavat syyn epäillä useiden samalla alalla toimivien suuryritysten menettelevän kilpailuoikeuden vastaisella tavalla, sillä on nimittäin oikeus keskittää voimansa yhteen asianomaisista yrityksistä. Jos BA katsoo, että muut lentoliikennöitsijät soveltavat sen omien kaltaisia taloudellisia kannustinjärjestelmiä, se voi riitauttaa komission päätöksen olla ryhtymättä toimenpiteisiin niiden kantelujen perusteella, jotka BA oli itse tehnyt kilpailijoistaan.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että komissio on BA:n määräävän aseman selvittämiseksi perustellusti käyttänyt Yhdistyneen kuningaskunnan niitä markkinoita, joilla matkatoimistot tarjoavat lentoliikenneyrityksille lentolippujen myyntipalveluja. Matkatoimistot ovat näet lentoyhtiöille välttämätön jakelukanava ja muodostavat näin ollen erilliset palvelumarkkinat. **BA:lla on siis Yhdistyneessä kuningaskunnassa matkustajille myytävien lippujensa myyntipalvelujen ostajana määräävä markkina-asema näillä sektorikohtaisilla markkinoilla.**

BA on myöskin kiistänyt sen, että se olisi määräävässä asemassa, ja väärinkäytön olemassaolon. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo kuitenkin toteennäytetyksi, että BA:lla on määräävä asema Yhdistyneen kuningaskunnan lentomatkoihin liittyvien matkatoimistopalvelujen markkinoilla, kun otetaan huomioon sen tarjoamien istuinpaikkojen ja sen lentojen lukumäärät, Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivien matkatoimistojen myymien BA:n lippujen lukumäärä sekä BA:n lennoilla kuljetettujen matkustajakilometrien määrä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa väärinkäytön olemassaolosta, että määräävän aseman väärinkäyttöä voi olla erilaisten ehtojen soveltaminen eri kauppakumppaneiden samanlaisiin suorituksiin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että näin tehdään BA:n tulospalkkiojärjestelmällä, sillä se saattaa aiheuttaa sen, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimiviin lentomatkatoimistoihin sovelletaan eri suuruisia provisioita, vaikka niiden saamat myyntitulot ovat yhtä suuret, koska eri toimistojen myymien BA:n lippujen myyntimäärät ovat eri suuruisia. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tällä provisiojärjestelmällä rajoitetaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivien toimistojen vapautta tarjota palvelujaan valitsemilleen lentoyhtiöille ja näin ollen sillä rajoitetaan BA:n kanssa kilpailevien lentoyhtiöiden pääsyä käyttämään Yhdistyneen kuningaskunnan lentokentiltä lähteviä ja niille suuntautuvia reittejä ilman, että tämä järjestelmä perustuisi edun oikeuttavan taloudellisen vastasuorituksen saantiin. Komissio on näin ollen perustellusti katsonut BA:n käyttäneen väärin määräävää markkina-asemaansa.

Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvistaa BA:lle langetetun sakon määrän.

Huomautus: Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta voidaan valittaa oikeuskysymysten osalta yhteisöjen tuomioistuimeen kahden kuukauden määräajassa tuomion tiedoksiantamisesta.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta.

Tämä lehdistötiedote on saatavissa seuraavilla kielillä: DA, DE, EN, FI, FR, GR, ES, IT, NL, PT, SV (kaikki)

*Tuomion koko teksti on Internetissä (www.curia.eu.int).
Se on tavallisesti luettavissa kello 12:sta (CET) lähtien tuomion julistamispäivänä.*

*Lisätietoja: Gitte Stadler
puh. +352 4303 3127, fax +352 4303 3656*